

American Foreign Policy Under President Donald Trump: Continuities, Changes and Implications for East Asian Stability

นโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา
สมัยประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์:
ความต่อเนื่อง ความเปลี่ยนแปลง
และนัยต่อเสถียรภาพในเอเชียตะวันออก

ภูวิน บุนยเวชชิน¹

Poowin Bunyavejchewin

กฤษณะ โชติสุทธิ์²

Kridsana Chotisut

¹ สถาบันเอเชียตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง นโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา
ต่อเอเชียหลังการเลือกตั้งปี 2016: นัยต่อจีน ญี่ปุ่น และไทย
ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ประเภททุนวิจัยทั่วไป)
ประจำปีงบประมาณ 2560 (กป 2/6/2560)

Corresponding Author:

Poowin Bunyavejchewin

Institute of East Asian Studies, Thammasat University, Thailand

E-mail: pw6@tu.ac.th

Abstract

Many observers expected radical changes and discontinuities in the US foreign policy under President Donald Trump who won the presidential elections in 2016. The first year of the Trump administration, however, suggested that the conduct of foreign policy in general, especially on issues where stakes were considerably high, continued the path the previous administration chose and followed the American tradition in foreign affairs, despite the fact that some issues closely related to Trump's election campaigns were changed in accordance to the promises he made to his political supporters.

Keywords: US foreign policy, Donald Trump, Asia, East Asia,
East Asian stability

บทคัดย่อ

เมื่อ Donald Trump ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งประธานาธิบดีปี ค.ศ. 2016 หลายฝ่ายคาดการณ์กันว่า ประธานาธิบดี Trump จะเปลี่ยนทิศทางของนโยบายต่างประเทศอเมริกา จากหน้ามือเป็นหลังมือ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางต่อการเมืองโลก รวมถึง เสถียรภาพของเอเชียตะวันออกที่เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ อย่างไรก็ดี ห้วงเวลา 1 ปีแรกของรัฐบาล Trump กลับชี้ว่า ภาพรวมของการปฏิบัตินโยบายมิได้ต่างจากเดิมมากนัก หากแต่ค่อนข้างต่อเนื่องกับแนวนโยบายของรัฐบาลก่อนหน้า โดยเฉพาะ ประเด็นที่มีผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ เป็นเดิมพัน แม้ว่าประเด็นที่เป็นแคมเปญหาเสียงของเขาจะเปลี่ยนแปลง ตามสัญญาที่ให้ไว้กับฐานเสียงก็ตาม

คำสำคัญ: นโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา, โดนัลด์ ทรัมป์, เอเชีย, เอเชียตะวันออก, เสถียรภาพของเอเชียตะวันออก

บทนำ

การเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2016 เป็นที่จับตามองของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เพราะชัยชนะของ Donald Trump ผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีจากพรรค Republican ย่อมหมายถึง ความเปลี่ยนแปลงสำคัญในนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ แม้ว่าในปัจจุบัน (พฤศจิกายน ค.ศ. 2016) Trump จะยังคงไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศ แต่ในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง เขาได้ประกาศนโยบายหลายเรื่องที่สวนทางกับนโยบายต่างประเทศปัจจุบัน ภายใต้รัฐบาล Barack Obama อาทิ การถอนตัวจากความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership – TPP) การปรับเปลี่ยนท่าทีต่อองค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization – NATO) และการประจักษ์กำลังทหารสหรัฐฯ ในญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ เป็นต้น คำประกาศดังกล่าวยกระดับความไม่แน่นอน (uncertainty) ในการเมืองระหว่างประเทศ โดยเฉพาะคำถามที่เกิดขึ้นกับระเบียบภูมิภาคและโลกที่ต้องการบทบาทความเป็นผู้นำ (leadership) ของสหรัฐฯ รวมถึงความสั่นคลอนในดุลแห่งอำนาจของภูมิภาคที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ เช่น ตะวันออกกลาง และเอเชียตะวันออก เป็นต้น

การก้าวขึ้นสู่อำนาจของ Trump จึงมีนัยสำคัญยิ่งต่อการเมืองระหว่างประเทศในอนาคตอันใกล้ การดังกล่าวย่อมส่งผลสำคัญต่อนโยบายต่างประเทศของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในเอเชีย นโยบายต่างประเทศของ Trump สร้างแรงกดดันอย่างยิ่งให้กับญี่ปุ่น ซึ่งนโยบายต่างประเทศที่พึงพิงการดำรงอยู่ของสหรัฐฯภายในภูมิภาค สำหรับจีน มหาอำนาจที่กำลังก้าวขึ้นมาท้าทายสหรัฐฯ แม้การดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของ Trump อาจเป็นโอกาสสำคัญให้ขยายอำนาจเข้าสู่ภูมิภาคที่สหรัฐฯจะเริ่มลดบทบาทของตนลง แต่ในขณะเดียวกัน ก็ได้สร้างความท้าทายใหม่ ๆ ให้กับนโยบายต่างประเทศของจีน อาทิ รูปแบบความสัมพันธ์ของการเมืองระหว่างมหาอำนาจ โดยเฉพาะรัสเซียที่อาจหันไปจับมือกับสหรัฐฯ หรือ ความพร้อมของจีนเองที่จะแสดงบทบาทผู้นำใหม่ภายในภูมิภาคและประเด็นระหว่างประเทศต่าง ๆ

สำหรับเอเชียตะวันออก (East Asia) ความต่อเนื่อง (continuity) และความเปลี่ยนแปลง (change) ของนโยบายต่างประเทศอเมริกา ประกอบกับความไม่แน่นอนที่เพิ่มสูงขึ้น หลังการเลือกตั้งประธานาธิบดี ค.ศ. 2016 ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเมืองภูมิภาค (regional politics) และเสถียรภาพ (stability) ของระเบียบเอเชียตะวันออก (East Asian order) ปัจจุบัน ซึ่งการแสดงตน (presence) และบทบาท (role) ผู้ประกันความมั่นคงของสหรัฐฯ เป็นหลักค้ำยันและตัวแปรสำคัญที่สุด “ความเป็นชาติที่ขาดเสียมิได้” (indispensable nation) ของอเมริกา ในการคงสถานะเดิม (status quo) ของประเทศพันธมิตรเอเชีย อาทิ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ รวมถึงโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจโดยรวม ปรากฏให้เห็นจริงผ่านความร่วมมือและความขัดแย้งในการภูมิภาค (regional affairs) ที่ผ่านมาหลายกรณี ซึ่ง “รัฐภาคีอำนาจ” (regional power) มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือเป็นคู่พิพาท (โปรดดู Bunyavejchewin

& Saisaeng, 2014; Chartprasert, 2018; Intasi, 2016; Siangyen, 2018) เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดแรงกระทบต่อการแสดงท่าที (posture) และสร้างความยากลำบากให้กับผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายต่างประเทศของรัฐต่าง ๆ ในการจัดทำยุทธศาสตร์ต่อภายนอก เพราะเมฆหมอกที่ปกคลุมพื้นที่ของปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ มีดมัวมากขึ้น ทำให้ยากจะอ่านการเมืองระหว่างประเทศได้อย่างแม่นยำ และรับภาพ (perceive) เจตนาเบื้องหลังพฤติกรรมของรัฐอื่นอย่างถูกต้อง

ด้วยความสำคัญที่กล่าวไปข้างต้น บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่

1. ศึกษา ประมวล และวิเคราะห์ความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงของนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ ในภาพรวม และต่อเอเชีย (เน้นเอเชียตะวันออกเป็นสำคัญ)
2. ศึกษา ประมวล และวิเคราะห์เนื้อหาของความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงของนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ ต่อเอเชียหลังการเลือกตั้งปี ค.ศ. 2016 ที่มีต่อเสถียรภาพของเอเชียตะวันออก

การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

งานวิชาการ เอกสารเชิงนโยบาย และข้อคิดเห็นของสื่อมวลชน ว่าด้วยนโยบายด้านการต่างประเทศของประธานาธิบดี Trump ในเรื่องวิถี (way) และการปรับแนวนโยบาย (orientation of policy) ว่าจะโน้มเอียงไปทางใด อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ธีมหลัก ซึ่งรายละเอียดพอสังเขปมีดังนี้

ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง นักวิชาการและนักวิเคราะห์จำนวนหนึ่งที่มาพอสมควร เห็นว่านโยบายต่างประเทศของ Trump มีวิสัยทัศน์แนวสุดขั้ว (radical vision) โดยยกแคมเปญหาเสียงของ Trump ที่สุดโต่งทางการเมือง (political slogan) “อเมริกาต้องมาก่อน” (America First) ในฐานะคติพจน์สำคัญของแนวนโยบายเป็นหลักฐานสนับสนุน การให้เหตุผลและฉากทัศน์ของข้อคิดเห็นธีมนี้เป็นไปในระนาบเดียวกัน แม้จะต่างกันบ้างในรายละเอียด อาทิ ระดับ (degree) ของความสุดโต่ง คือ วิสัยทัศน์ด้านการต่างประเทศของ Trump มีพื้นฐานอยู่บนลัทธิแยกอยู่โดดเดี่ยว (isolationism)

ด้วยเหตุนี้ วิถีของการดำเนินนโยบายจึงเป็นการลดบทบาทของสหรัฐฯ ในการเมืองระหว่างประเทศและการบริหารจัดการโลกคดี (global governance) โดยถอนคำมั่น (commitment) จากความตกลงพหุภาคี (multilateral agreement) เพื่อให้เป็นอิสระจากพันธกรณีระหว่างประเทศ และทบทวนความตกลงทวิภาคีกับประเทศต่าง ๆ รวมถึงสนธิสัญญาทางทหาร ที่เห็นว่าไม่เป็นธรรม (unfair) กับสหรัฐฯ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ เพื่อลดภาระผูกพันที่สหรัฐฯ ต้องแบกรับจากการจัดหาสินค้าสาธารณะให้กับชาติพันธมิตร การดังกล่าวไม่เพียงกระทบต่อสถานะ (status) และความเป็น

ผู้นำโลก (global leadership) ของสหรัฐฯ หากแต่จะสันคลดอนระเบียบระหว่างประเทศหลังสงคราม (post-war international order) ที่สหรัฐฯ และพันธมิตรตะวันตกสร้างและแสดงบทบาทนำ (Chollet & Smith, 2017; Curran, 2018; Wright, 2016, 2017)

จากที่กล่าวไปข้างต้น จึงมักมีข้อวิจารณ์ว่า Trump เป็นประธานาธิบดีคนแรกในประวัติศาสตร์อเมริกาสมัยใหม่ที่ปฏิเสฐเสาหลัก 3 ประการ (three pillars) ของนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ ซึ่งได้รับการยอมรับนับถือมาตลอด กล่าวคือ (1) Trump มีความเคลือบแคลงสงสัยในผลประโยชน์กำไร (benefit) จากเศรษฐกิจโลกแบบเปิดและพึ่งพากัน เช่น กรณีของ TPP เป็นต้น (2) Trump ไม่เชื่อในระบบพันธมิตร (alliance system) ที่เป็นพื้นฐานเชิงสถาบันของความเป็นผู้นำโลกของสหรัฐฯ และไม่ให้เกียรติ บ้างก็ดูหมิ่นชาติพันธมิตร อาทิ เกาหลีใต้และญี่ปุ่น รวมถึงองค์การพันธมิตรทางทหารสำคัญ คือ องค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (3) Trump ตั้งคำถามกับประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งเสริมประชาธิปไตย (democracy promotion) ที่ประธานาธิบดีและรัฐบาลในอดีตที่ผ่านมา ไม่ว่าจะมาจากพรรคเดโมแครต (Democratic Party) หรือพรรครีพับลิกัน (Republican Party) ให้การยอมรับนับถือมาโดยตลอด อีกทั้งยังชื่นชมผู้นำอำนาจนิยม เช่น Vladimir Putin ประธานาธิบดีรัสเซีย และกล่าวสนับสนุนนโยบายที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้นำเหล่านั้น อาทิ นโยบายปราบปรามยาเสพติดของ Rodrigo Duterte ประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ เป็นต้น (Huxley & Choong, 2018; MacDonald, 2018)

กล่าวโดยสรุป ข้อถกเถียงเริ่มแรกที่ยกมาข้างต้นเห็นว่า วิสัยทัศน์ของประธานาธิบดี Trump ในด้านการต่างประเทศ มีที่ทำขอบกลและผิดไปจากแบบธรรมเนียมของนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ อย่างมาก ในแง่นี้ จึงคาดการณ์กันว่า การดำเนินนโยบายต่างประเทศของ Trump จะเป็นลัทธิแก้ (revisionism) ที่เปลี่ยนโฉมหน้าบทบาทของสหรัฐฯ และก่อความเสียหายต่อผลประโยชน์แห่งชาติและสถานะของอเมริกา

ข้อถกเถียงอีกเริ่มหนึ่งเห็นต่างออกไป กล่าวคือ แม้ว่า Trump จะแสดงโวหารการเมือง (political rhetoric) และชูแคมเปญหาเสียง (electoral campaign) ว่าจะนำพารัฐนาวาสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ด้วยการยึดประโยชน์สุขแห่งมหาชนอเมริกันเป็นวาระเร่งด่วนลำดับแรกในการบริหารประเทศ มิใช่การทุ่มทรัพยากรไปกับ “การปกป้องคนแปลกหน้า” (saving strangers) นอกแผ่นดินอเมริกา ซึ่งสะท้อนวิสัยทัศน์ส่วนตัวของเขา อย่างไรก็ตาม นโยบายต่อภายนอกของรัฐบาล Trump จะมิได้แตกต่างไปจากครรลองที่ผ่านมา ในทางตรงกันข้ามการปฏิบัติจะมีความต่อเนื่องในระดับหนึ่งที่มากพอควร ถึงเช่นนั้นก็ต้องตระหนักด้วยว่า ข้อถกเถียงเหล่านี้มิได้มีความเป็นเนื้อเดียวกัน หากแต่เนื้อหาแตกต่างในรายละเอียด

Joshua Shiffrin (2016) เห็นว่าแนวทางพื้นฐาน (basic approach) ของนโยบาย Trump ไม่ได้ลอกแบบแผน (tradition) ของนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ แม้ว่าวิสัยทัศน์ของ Trump ต้องการให้การดำเนินนโยบายหลุดออกนอกรอบประเพณีนิยมก็ตาม James Carafano (2017) ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า นโยบายของ Trump จะมีความต่อเนื่องจากรัฐบาลที่แล้ว และเป็นไปตามธรรมเนียมแบบแผน โดยวางอยู่บนหลักคิดว่าด้วยผลประโยชน์ของประเทศ และสอดคล้องแนวทางในอดีตที่ผ่านมา แต่ที่ไม่เหมือนกัน คือ จะไม่ขยายขอบเขตการจดจ่อระหว่างประเทศ (international presence) ของสหรัฐฯ ในขณะเดียวกัน นักวิชาการและนักวิเคราะห์ อาทิ Elizabeth Saunders (2016) มีข้อพิจารณาว่า ในทางปฏิบัติ การปฏิบัตินโยบายตามวิสัยทัศน์ของ Trump จะเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการจากระบบการเมืองอเมริกา อาทิ อุปสรรคจากระบบราชการ (bureaucracy) และอุปสรรคจากสถาบันการเมือง (political institution) ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบและถ่วงดุล เช่น สภาองเกรส (Congress) เป็นต้น

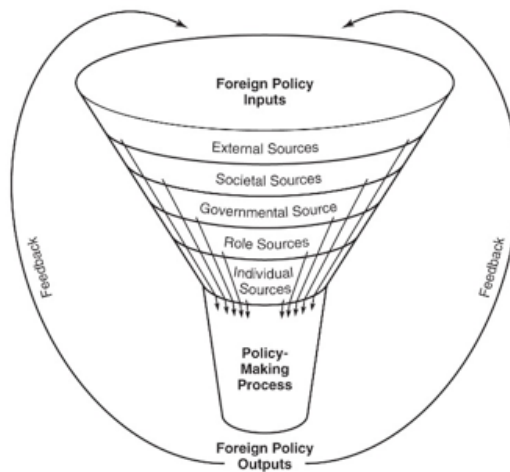
ในภาพรวม ข้อถกเถียงที่ 2 เห็นร่วมกันว่า นโยบายต่างประเทศสมัยประธานาธิบดี Trump จะยังคงความต่อเนื่องจากรัฐบาลก่อนหน้า และมีได้ปฏิเสธพื้นฐาน หรือ พลิกแบบธรรมเนียมในการปฏิบัตินโยบายต่อภายนอกเสียทั้งหมดอย่างที่หลายฝ่ายหวั่นเกรงกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมและสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง จะพบว่าข้อถกเถียงแบ่งออกได้เป็น 2 ธีมที่แตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน บ้างอ้างอิงโศกนาฏกรรมเมืองของ Trump ช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง และมองว่านโยบายของ Trump จะตรงกันข้ามกับการต่างประเทศของสหรัฐฯ ในอดีตที่ผ่านมา บ้างก็อ้างอิงข้อจำกัดและอุปสรรคต่าง ๆ จากสถานะเดิม (status quo) ขององค์การภายในการเมืองอเมริกา อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะการดำเนินนโยบายของรัฐบาล Trump จะโน้มเอียงไปทางความต่อเนื่องหรือความเปลี่ยนแปลง ต่างก็มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างรัฐในทุกระดับ ดังนั้น หัวข้อถัดไป จะเสนอกรอบความคิดสำหรับทำความเข้าใจกรณีดังกล่าว

กรอบความคิด

บทความเลือกใช้นิยาม (concept) “กรวยเหตุภาพ” (funnel of causality) ของ Eugene Wittkopf Charles Kegley และ James Scott (2003) เป็นกรอบความคิด ในการวางแนวการทำ ความเข้าใจความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงของนโยบายต่างประเทศอเมริกา หลังการเลือกตั้งประธานาธิบดี ค.ศ. 2016 รวมถึงนัยของการดังกล่าวต่อเสถียรภาพของเอเชียตะวันออก โดยส่วนนี้จะอธิบายสาระสำคัญของแนวคิดข้างต้น

แนวคิดกรวยเหตุภาพของ Wittkopf และคณะ แบ่งแหล่งที่มา (source) ของนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ ออกเป็น 5 หมู่ ได้แก่ (1) แหล่งที่มาภายนอก (2) แหล่งที่มาทางสังคม (3) แหล่งที่มาทางราชการ (4) แหล่งที่มาทางบทบาท และ (5) แหล่งที่มาทางปัจเจก แหล่งที่มา 5 หมู่เป็นตัวกระทำเชิงสาเหตุ (causal agent) ที่ช่วยอธิบายพฤติกรรมนโยบายต่างประเทศ (foreign policy behavior) ของสหรัฐฯ กล่าวอีกนัยหนึ่ง แหล่งที่มาเหล่านี้ คือ ส่วนนำเข้า (input) ของกระบวนการตัดสินใจ (decision-making process) หรือ ตัวแปรอิสระ (independent variable) ขณะที่พฤติกรรมนโยบายต่างประเทศ คือ ส่วนนำออก (output) หรือ ตัวแปรตาม (dependent variable) ในความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล (causal relationship)

แผนภาพที่ 1. กรวยเหตุภาพ (กระบวนการกำหนดนโยบายต่างประเทศ)

ที่มา *American foreign policy: Pattern and process*, figure 2.1, p.18, by Wittkopf et al., 2003, Belmont: Thomson Wadsworth

แหล่งที่มาแต่ละหมู่นี้มีน้ำหนักต่อการตัดสินใจไม่เท่ากัน กล่าวคือ การจัดลำดับความสำคัญขึ้นอยู่กับแนวทางการกำหนดนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุดว่าเป็นอย่างไร หน่วยงาน หรือ (กลุ่ม)บุคคลใดเป็นผู้รับผิดชอบหลักและส่งผลซึ่งนำการตัดสินใจสุดท้ายของประธานาธิบดี ทว่า แหล่งที่มาแต่ละหมู่นี้ได้แยกขาดออกจากกัน หากแต่มีปฏิสัมพันธ์และร่วมสร้างเงื่อนไขความจำเป็นในการตัดสินใจ ซึ่งทำให้เกิดการปฏิบัตินโยบาย หรือ ก็คือการเปลี่ยนส่วนนำเข้าให้เป็นส่วนนำออกนั่นเอง

อย่างไรก็ดี ส่วนนำออกของนโยบายต่างประเทศ มิใช่ผลตรงจากผลิตรกรรมของส่วนนำเข้า เพราะการแปลง (conversion) ส่วนนำเข้าให้เป็นส่วนนำออก เป็นการดำเนินการภายในส่วนของกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งมีความสลับซับซ้อน และประกอบด้วยองค์พหุจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ กระบวนการตัดสินใจ จึงไม่อาจแยกออกจากแหล่งที่มาส่วนอื่น ๆ ได้ ดังนั้น กระบวนการตัดสินใจ จึงเปรียบเสมือนตัวแปรแทรกซ้อน (intervening variable) ที่ขึ้นกลางและเชื่อมตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเข้าด้วยกัน

อนึ่ง นิยามของแหล่งที่มา 5 หมู่ สรุปลงเป็นความโดยย่อได้ ดังนี้

1. แหล่งที่มาภายนอก (external sources) หมายถึง ลักษณะประจำ (attribute) ของระบบระหว่างประเทศ กับ ลักษณะเฉพาะ (characteristics) และพฤติกรรม (behavior) ของรัฐ และตัวแสดงที่มีรัฐ ซึ่งได้ประกอบกันเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกของสหรัฐฯ โดยเป็นเงื่อนไข หรือ มีอิทธิพลต่อผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ (Wittkopf et al., 2003, pp. 19-20)

2. แหล่งที่มาทางสังคม (societal sources) หมายถึง ลักษณะเฉพาะของระบบสังคมและการเมือง ในกรณีของสหรัฐฯ ระบบความเชื่อความหมายของสังคมที่ก่อร่างจากประวัติศาสตร์ การก่อตั้งรีพับลิค (Republic) และวัฒนธรรมของชาติ (โปรดดู Kennedy-Pipe, 2007)

3. แหล่งที่มาทางราชการ (governmental sources) หมายถึง ส่วนประกอบของโครงสร้างรัฐบาล (government's structure) บ้างก็เรียกว่า วงสถาบัน (institutional setting) (McCormick, 2018) องค์พหุเหล่านี้ ประกอบด้วย กระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการลักษณะอื่นที่มีภารกิจเกี่ยวข้อง รวมถึงสถาบันการเมืองที่ทรงไว้ซึ่งอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ในการถ่วงดุลตรวจสอบฝ่ายบริหาร (McCormick, 2018, p. 14)

แหล่งที่มาทางราชการจึงประกอบด้วยตัวแสดงและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) จำนวนมากที่ปฏิสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและมีรูปแบบที่หลากหลาย โดยผลของการปฏิสัมพันธ์ข้างต้นอาจเพิ่มเติมทางเลือกของนโยบายต่างประเทศ (foreign policy choices) ที่ฝ่ายบริหารสามารถพิจารณำไปปฏิบัติจริง หรืออาจจำกัดทางเลือกเหล่านั้นก็ได้ ในแง่นี้ การเมือง (politics) ที่เกิดขึ้นภายในกระบวนการ (process) ของการกำหนดนโยบาย จึงมีผลกระทบต่อส่วนนำออก

อนึ่ง แหล่งที่มาทางราชการ โดยเฉพาะ ระบบราชการ (bureaucracy) และบทบาทของข้าราชการประจำ ซึ่งทำหน้าที่หลักในการขับเคลื่อนการต่างประเทศ มักเป็นอุปสรรค (barrier) ต่อฝ่ายการเมือง (ประธานาธิบดี) ในการนำแคมเปญหาเสียงเลือกตั้ง (election

campaign) มาปฏิบัติจริง (Saunders, 2016) แม้ว่ารัฐธรรมนูญอเมริกาจะให้อำนาจด้านการต่างประเทศที่ค่อนข้างเบ็ดเสร็จกับประธานาธิบดีก็ตาม (Viotti, 2010, pp. 173-177)

4. แหล่งที่มาทางบทบาท (role sources) หมายถึง ผลกระทบอันเกิดจากตำแหน่งหน้าที่ (office) ภายในโครงสร้างภาครัฐ ต่อพฤติกรรมของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว (Wittkopf et al., 2003, p. 21) เพราะโครงสร้างของรัฐบาลและการบริหารราชการแผ่นดินเกี่ยวพัน (intertwined) กับ บทบาท (role) ของบุคคลที่เข้ารับตำแหน่งหน้าที่อย่างมิอาจแยกออกจากกันได้ ในแง่นี้ บทบาทย่อมมีนัยสำคัญ เนื่องจากผู้กำหนดนโยบายและผู้ตัดสินใจย่อมได้รับอิทธิพลและประสพข้อจำกัดจาก พฤติกรรมที่วางเงื่อนไขทางสังคมไว้ล่วงหน้า และปทัสฐาน (norm) ที่มีสภาพบังคับทางกฎหมาย ซึ่งตราขึ้นให้เป็นความสำคัญและพันธกรณีของตำแหน่งนั้น ๆ (Wittkopf et al., 2003, p. 21)

บทบาทที่ตราไว้เฉพาะตำแหน่งเป็นพลังที่ยังผลต่อแนวทางของผู้มีส่วนหลักในกระบวนการตัดสินใจ บทบาทดังกล่าวที่อยู่ดำรงอย่างตั้งมั่น (well-established) ภายในอาณาบริเวณของการกำหนดนโยบาย (policy-making area) จึงมีนัยสำคัญต่อผลลัพธ์ทางนโยบาย (policy outcome) จากที่กล่าวไปนั้น บทบาท หรือ แหล่งที่มาทางบทบาท สามารถนำมาใช้อธิบายว่า เพราะเหตุใดการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศ ในบางอาณาบริเวณเชิงประเด็น (issue-area) ของรัฐบาลใหม่มีความต่อเนื่อง (continuity) กับแนวทางของรัฐบาลก่อนหน้า รวมถึงมีภาพ (view) ผลประโยชน์แห่งชาติ (national interest) และ เป้าหมายของชาติ (national goal) ไปในทางเดียวกัน

เมื่อเป็นเช่นนี้ บทบาท หรือ แหล่งที่มาทางบทบาท ซึ่งมาพร้อมกับตำแหน่ง ในกระบวนการกำหนดนโยบายต่างประเทศ จึงจำกัดความต้องการของฝ่ายการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งให้เข้ามาบริหารประเทศ รวมถึงลดอิทธิพลที่เกิดจากบุคลิกลักษณะ (personality) ของผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ กล่าวอีกนัยหนึ่ง แหล่งที่มาทางบทบาท เป็นแรงดันมิให้นโยบายต่างประเทศอเมริกาเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคน (Wittkopf et al., 2003, p. 22)

5. แหล่งที่มาทางปัจเจก (individual sources) หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของปัจเจก (individual characteristics) คือ แหล่งที่มาสุดท้ายตามแนวคิดกรวยเหตุภาพ แหล่งที่มาทางปัจเจก ประกอบด้วย ทักษะ บุคลิกลักษณะ ความสามารถพิเศษ (talent) คุณค่า (value) ความเชื่อ (belief) ความโน้มเอียงทางจิตวิทยา (ทัศนคติที่โน้มเอียง) (psychological predisposition) และประสบการณ์ก่อนหน้า (prior experience) ซึ่งทำให้ผู้กำหนดนโยบาย หรือ ผู้ตัดสินใจคนใดคนหนึ่งไม่เหมือนกับบุคคลอื่น ๆ รวมถึง ทางเลือกนโยบายต่างประเทศ

ของเขาและเธอที่แตกต่างไปจากทางเลือกของผู้กำหนดนโยบาย/ตัดสินใจคนอื่น (Wittkopf et al., 2003, pp. 22-23)

ลักษณะเฉพาะตัวของปัจเจก หรือ ผู้นำ มักเป็นภาพตัวแทนของนโยบายต่างประเทศที่นำเสนอโดยสื่อต่าง ๆ จึงมักได้รับการมองว่าเป็นปัจจัยกำหนด (decisive factor) ของนโยบายในสายตาของคนทั่วไป อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคุณลักษณะเฉพาะของผู้นำ หรือผู้กำหนดนโยบาย/ตัดสินใจ ย่อมมีผลต่อส่วนนำออกของนโยบายต่างประเทศ แต่ในความเป็นจริงกลไก (mechanism) ภายในกระบวนการกำหนดนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ที่เป็นตัวส่งผ่านแรงกระทบจากแหล่งที่มาทางปัจเจก กลับมีผลกระทบที่ค่อนข้างเบาบางต่อการจัดทำนโยบายภายในกระบวนการดังกล่าว (McCormick, 2018, pp. 15-17)

แหล่งที่มาของนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ ตามแนวคิดทฤษฎีเหตุภาพที่ได้อธิบายไปข้างต้น จะนำมาใช้ตีกรอบทางความคิด ในการเปรียบเทียบแคมเปญของ Donald Trump ด้านการต่างประเทศ ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง กับ การปฏิบัตินโยบายจริงภายหลังขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี ทั้งนี้ เพื่อชี้ให้เห็นแรงขับเคลื่อนและข้อจำกัดต่าง ๆ เบื้องหลังการดังกล่าว ซึ่งขณะเดียวกันก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงของนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ (ต่อเอเชีย) หลังการเลือกตั้งปี ค.ศ. 2016 ด้วย

วิธีการศึกษาและการเก็บข้อมูล

ด้วยบทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย นโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกาต่อเอเชีย หลังการเลือกตั้งปี 2016: นายต๋องจิ้น ญี่ปุ่น และไทย (กองทุนวิจัย มธ. สัญญาที่ ทป/2/6/2560) วิธีการศึกษาและการเก็บข้อมูลจึงสอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยของโครงการฯ คือ การวิเคราะห์เอกสาร (document analysis) โดยเอกสารที่นำมาใช้ส่วนใหญ่มาจากแหล่งข้อมูลชั้นรอง (secondary sources) อาทิ วารสารวิชาการ และสื่อต่างประเทศ เป็นต้น

ในการประเมินว่า (1) การปฏิบัตินโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐบาล Donald Trump โดยรวมต่อเนื่อง หรือ เปลี่ยนแปลงจากรัฐบาล Barack Obama และ (2) การดังกล่าวสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ด้านการต่างประเทศ (foreign affairs vision) ของ Trump ซึ่งประกาศและให้คำมั่นกับฐานเสียง ขณะรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หรือไม่ อย่างไร จะกระทำด้วยการเปรียบเทียบวิสัยทัศน์ซึ่งปรากฏผ่านโวหารการเมือง (political rhetoric) และแคมเปญหาเสียง ก่อนการเลือกตั้งประธานาธิบดี เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2016 รวมถึงช่วงก่อนเข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ กับ การเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของประธานาธิบดี ให้เป็นรูปธรรมและนำไปปฏิบัติจริง หลังรับตำแหน่งผู้นำทำเนียบขาว โดยจะยก

ประเด็นหลักที่เป็นข้อโต้เถียงสาธารณะ (public debate) และเป็นกรณีประจักษ์แจ้ง (hard case) ให้ภาพชัดเจน

ขั้นตอนถัดไปจะประมวลข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นตัวอย่าง และสกัดข้อค้นพบ แล้ววิเคราะห์ ความ พร้อมอภิปรายผลผ่านกรอบความคิด กรวยเหตุภาพ เพื่อเสนอข้อถกเถียงหลักให้เห็นจริง ต่อ มาจึงสรุปความอันเป็นสาระ และชี้ให้เห็นนัยต่อเสถียรภาพของระเบียบในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไป พร้อมด้วย

ข้อค้นพบ

ข้อโต้เถียงสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ 5 ประเด็น ซึ่งยกเป็นตัวอย่างในบทความ (ตารางที่ 1) สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) สอดคล้องกับคำมั่น / ไม่ต่อเนื่องกับนโยบาย รัฐบาลก่อนหน้า และ (2) ไม่สอดคล้องกับคำมั่น / ต่อเนื่องกับนโยบายรัฐบาลก่อนหน้า โดยสาระ สัมพันธ์ของกลุ่มประเด็นตัวอย่างข้างต้น มีต่อไปนี้

ลำดับ	ประเด็น	ภูมิภาค
1	ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP)	เอเชีย (เอเชีย-แปซิฟิก)
2	งบประมาณกลาโหม	-
3	คำสั่งห้ามพลเมืองต่างชาติเข้าประเทศ	-
4	ความสัมพันธ์กับจีน	เอเชีย
5	ความสัมพันธ์กับญี่ปุ่น	เอเชีย

ตารางที่ 1. ตัวอย่างประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศของสหรัฐฯ ซึ่งเป็นข้อถกเถียงสาธารณะ

ดัดแปลงจากรายการผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง นโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกาต่อเอเชียหลัง การเลือกตั้งปี 2016: นัยต่อจีน ญี่ปุ่น และไทย, ตารางที่ 4.1, 42, แต่งโดย ภูวิน บุนนยะเวชชีวิน, 2561, ปทุมธานี: สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กลุ่มประเด็นตัวอย่างที่ 1

สอดคล้องกับคำมั่น / ไม่ต่อเนื่องกับนโยบายรัฐบาลก่อนหน้า

เมื่อประมวลและตรวจสอบข้อมูลแล้ว บทความพบว่า ประเด็นลำดับที่ 1 2 และ 3 มีลักษณะสอดคล้องต่อกัน คือ การปฏิบัติสอดคล้องกับคำมั่นของ Donald Trump ช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และแย้งกับนโยบายของรัฐบาล Barack Obama

ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก. ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง Trump ยกการถอนตัวจาก TPP เป็นหนึ่งในวาระและแนวนโยบายหลัก ในการเรียกคะแนนสนับสนุนจากฐานเสียงของตน และเขาได้ให้คำมั่นสัญญากับกลุ่มผู้สนับสนุนว่าจะดำเนินการดังกล่าวทันทีหลังจากเข้ารับตำแหน่งสูงสุดในทำเนียบขาว หลังรับตำแหน่งประธานาธิบดี ได้เพียงไม่กี่วัน Trump ลงนามในคำสั่งพิเศษฝ่ายบริหาร (executive order) ให้สหรัฐฯ ถอนตัวจาก TPP ตามคำมั่นที่ให้ไว้กับฐานเสียง (“Trump executive order pulls out of TPP trade deal,” 2017) และได้ประกาศว่า “สิ่งที่ยิ่งใหญ่สำหรับแรงงานอเมริกัน [คือ] สิ่งที่เราเพิ่งทำไป” (“US exit from TPP: What it means and what could happen next,” 2017)

งบประมาณกลาโหม. ในแคมเปญหาเสียงเลือกตั้งของ Trump ประกาศจะ “สร้างกองทัพ [อเมริกา] ขึ้นใหม่...[เพื่อสร้าง] สันติภาพผ่านความเข้มแข็ง” (Kikuchi & Arakaki, 2017, p. 228) โดยการต่อไปนี้ (1) กองทัพบก เพิ่มกำลังพลประจำการเป็น 540,000 นาย (2) กองทัพเรือ เพิ่มเรือเป็น 350 ลำ (3) นาวิกโยธิน ตั้งกองพันทหารราบเพิ่มเป็น 36 กองพัน และ (4) กองทัพอากาศ เพิ่มจำนวนเครื่องบินรบให้มือน้อย 1,200 ลำ (Kikuchi & Arakaki, 2017, pp. 22-229)

แม้ว่าแคมเปญของ Trump ในการเพิ่มงบประมาณกลาโหมจะได้รับแรงต้านจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะผู้แทนจากพรรคเดโมแครต (Democratic Party) ในสภาองเกรส แต่ประธานาธิบดียืนยันที่จะผลักดันวาระดังกล่าวให้ประสบผล โดย Trump ได้เสนองบประมาณกลาโหมของปีงบประมาณ 2018 เป็น 639 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งมากกว่าปีงบประมาณก่อนหน้า 10% ในเวลาต่อมาสภาองเกรสที่พรรครีพับลิกันครองเสียงข้างมาก ตกลงที่จะเพิ่มงบประมาณกลาโหมปีงบประมาณ 2018 เป็น 700 พันล้านเหรียญ (Korb, 2018)

คำสั่งห้ามพลเมืองต่างชาติเข้าประเทศ. หนึ่งในแคมเปญการเมืองของ Trump ที่มีความชัดเจนนับแต่ช่วงเริ่มต้นการหาเสียงเลือกตั้ง คือ การห้ามพลเมืองต่างชาติเข้าประเทศ โดยเฉพาะพลเมืองของประเทศมุสลิม ซึ่ง Trump อ้างเหตุผลด้านด้านความมั่นคงภายในประเทศและความปลอดภัยของมหาชนอเมริกันจากเหตุโจมตีของผู้ก่อการร้าย ในปลายปี ค.ศ. 2015 เขาเรียกร้องให้มี “การปิดกั้นมิให้ชาวมุสลิมเดินทางเข้าสหรัฐฯ อย่างเบ็ดเสร็จและสมบูรณ์ จนกว่าผู้แทนของ [สหรัฐฯ] จะสอบสวน

และ] ค้นพบว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น” (Berenson, 2015) ต่อมา Trump ได้ขยายความว่า เรื่องดังกล่าว เป็นมาตรการ “ชั่วคราว” ที่ไม่อนุญาตให้ประชาชนจากชาติที่มีความเชื่อมโยงกับผู้ก่อการร้ายอิสลาม เดินทางเข้าประเทศ รวมถึงยังมีแผนจะเนรเทศคนเข้าเมืองที่ไม่มีใบอนุญาต (undocumented immigrant) ที่อาศัยอยู่ในสหรัฐฯ อย่างผิดกฎหมายด้วย (Vitali, 2016)

เมื่อเข้ารับตำแหน่งในต้นปี ค.ศ. 2017 ประธานาธิบดี Trump ออกคำสั่งพิเศษฝ่ายบริหาร หลายฉบับตามที่ให้คำมั่นสัญญาไว้ การใช้อำนาจฝ่ายบริหารด้านการกงสุล ห้ามมิให้พลเมืองจาก ประเทศมุสลิมหลายประเทศเข้าแผ่นดินอเมริกา ทำให้สถาบันตุลาการอาทิ สำนักงานอัยการและศาล มลรัฐ เริ่มเคลื่อนไหวแสดงบทบาทถ่วงดุลการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร อำนาจฝ่ายตุลาการดังกล่าว ได้จำกัดการบังคับใช้มาตรการตรวจคนเข้าเมืองของรัฐบาล Trump ในระดับหนึ่ง แต่ก็มีใช้ทุกกรณี

กลุ่มประเด็นตัวอย่างที่ 2

ไม่สอดคล้องกับคำมั่น / ต่อเนื่องกับนโยบายรัฐบาลก่อนหน้า

ในทางตรงข้ามกับกลุ่มประเด็นตัวอย่างแรก ประเด็นลำดับที่ 4 และ 5 มีลักษณะร่วมต่าง ออกไป คือ การปฏิบัติจริงไม่สอดคล้องกับคำมั่นของ Trump ขณะรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แต่กลับมีความต่อเนื่องกับนโยบายของรัฐบาล Obama

ความสัมพันธ์กับจีน. ในห้วงเวลาก่อนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดี สื่ออเมริกันบางสำนัก ได้เผยแพร่ข้อเขียนที่กล่าวประชดประชัน แคมเปญหาเสียงเลือกตั้งและโหวตการเมืองของ Trump ว่าเหมือนจะสอดคล้องต้องกับความพึงใจ (preference) ของประธาน Mao Zedong ผู้นำสูงสุดของ จีนคอมมิวนิสต์ เมื่อครั้งเปรียบกับ ประธานาธิบดี Richard Nixon แห่งสหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 1972 ว่า “ผมชอบพวกฝ่ายขวา...[และ] เมื่อเปรียบเทียบแล้วมีความสุขที่เห็นคนฝั่งขวาก้าวขึ้นสู่อำนาจ” (Ni, 2016) ทว่าการเถลิงสู่ตำแหน่งของนักการเมืองฝ่ายขวาอย่าง ประธานาธิบดี Trump น่าจะมีใช้ ผู้นำอเมริกาที่มีบุคลิกลักษณะตามที่ขนานนำมาในกรู๊ปบักกิงปรารถนาจะเห็น กล่าวคือ แม้ Trump เมื่อยังเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง จะบอกว่าชื่นชอบประเทศจีน แต่ขณะเดียวกันกลับกล่าวหาจีนว่า เป็นต้นตอสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจของสหรัฐฯ ตกต่ำลง (Ni, 2016) ความย้อนแย้งที่อ้างอิงถึงข้างต้น เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งจากโหวตการเมืองของ Trump เกี่ยวกับจีนที่นำไปสู่การโต้เถียงสาธารณะและการจับตามองอย่างใกล้ชิดของรัฐบาลทั่วโลก รวมถึงการแสดงความไม่พอใจของรัฐบาลจีน ในส่วนนี้ จะขยายความเรื่องดังกล่าวอย่างกระชับ

แนวนโยบายของสหรัฐฯ ต่อจีนภายใต้ประธานาธิบดี Trump ให้ความสำคัญกับเรื่องการค้าเสียเป็นส่วนใหญ่ และแนวนโยบายเน้นการพาณิชย์ในการดำเนินความสัมพันธ์กับจีน เป็นหนึ่งในเสาหลักของนโยบายเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific policy) ภายใต้การบริหารของรัฐบาลใหม่ (Huxley & Choong, 2018, p. 7) อย่างไรก็ตาม ดังที่กล่าวถึงไปบ้างแล้วก่อนหน้านี้ Trump เมื่อครั้งยังเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ได้ใช้โวหารวิจารณ์และกล่าวหาจีนอย่างรุนแรง ซึ่งมักมีใจความสำคัญตอกย้ำว่า การดำเนินนโยบายของจีนที่ผ่านมา ก่อความเสียหายให้กับผลประโยชน์ของสหรัฐฯ (Huxley & Choong, 2018, pp. 12-14) โดยการกระทำอันเลวร้ายของจีนที่ Trump อ้างอิงกล่าวโทษอาจสรุปได้ต่อไปนี้

1. จีนเป็นผู้บงการบิดเบือนอัตราแลกเปลี่ยน (currency manipulator)
2. จีนละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของบริษัทเอกชนอเมริกา อาทิ เทคโนโลยีเฉพาะที่มีกรรมสิทธิ์เพียงผู้เดียว (proprietary technology)
3. จีนยังมีการอุดหนุนการส่งออก (export subsidy) สินค้าของบริษัทเอกชนจีน ซึ่งละเมิดกติการะหว่างประเทศ (Kikuchi & Arakaki, 2017, p. 226)

ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2016 Trump ได้ประกาศว่า "...[อเมริกา] ไม่สามารถปล่อยให้จีนข่มขืนกระทำชำเราประเทศของตัวเองต่อไปได้" (Diamond, 2016) เมื่อเป็นเช่นนี้ เป้าหมายหลักตามวิสัยทัศน์ของ Trump ต่อจีนในเบื้องต้นแรกจึงได้แก่ การทวงคืน "ความเป็นธรรม" (fairness) ในความสัมพันธ์ทางการค้า (trade relations) กับประเทศจีน (Nguyen, 2017, pp. 126-127) โดยอยู่ที่ประธานาธิบดี ให้คำมั่นกับคนอเมริกันว่าเขาจะออกมาตรการเพิ่มพิกัดอัตราภาษี (tariff) กับสินค้านำเข้าจากประเทศจีน ในระดับที่สูงขึ้นมาก (เพื่อปกป้องธุรกิจและอุตสาหกรรมภายในของชาวอเมริกัน) อีกทั้ง ยังเรียกร้องเรื่องดังกล่าวต่อผู้นำจีน ด้วยการส่งข้อความทางการเมือง (political message) ผ่านการต่อโทรศัพท์สายตรงถึงประธานาธิบดี Tsai Ing-wen ของไต้หวัน (MacDonald, 2018, p. 415) และถ้อยแถลงในโอกาสหนึ่งว่า "ผมก็ไม่เห็นเหตุผลว่าทำไมเราต้องยึดนโยบายจีนเดียว หากเราไม่สามารถบรรลุข้อตกลงแลกเปลี่ยนกับจีนในเรื่องอื่น ๆ รวมทั้งการค้า" (Kikuchi & Arakaki, 2017, p. 226) พฤติการณ์แหวกผ่านประเพณี ไม่เพียงทำให้ทางการจีนออกมาแสดงความไม่พอใจ หากยังนำทุกสายตาทันมาจับจ้อง และคาดคะเนกันว่าประธานาธิบดีคนใหม่อาจพบทวนหลักการจีนเดียวในการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่รัฐบาลอเมริกายึดถือมาตลอดหลังให้การรับรองจีนแผ่นดินใหญ่ (Kikuchi & Arakaki, 2017, pp. 226-227)

อย่างไรก็ดี เมื่อเข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการในต้นปี ค.ศ. 2017 ประธานาธิบดี Trump กลับมีท่าทีต่อจีนต่างไปจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ และชัดเจนมากขึ้นหลังการประชุมสุดยอดที่ Mar-a-Lago กับประธานาธิบดี Xi Jinping ในเดือนเมษายนปีเดียวกันที่สำเร็จลงด้วยดี โดย Trump ให้ความสำคัญเห็นเกี่ยวกับผู้นำจีนด้วยความชื่นชม และเอ่ยถึง Xi ว่าเป็น "ชายผู้ดีเลิศ" นอกจากนั้น ยังปฏิเสธที่จะ

ตราหน้าจีนว่าเป็น ผู้บงการบิดเบือนอัตราแลกเปลี่ยน ดังเช่นที่ผ่านมา และไม่ติดตามผลหรือดำเนินเรื่องที่ค้างจากการโทรศัพท์สายตรงกับผู้นำได้วันต่อ รวมถึงยังมีถ้อยแถลงว่ารัฐบาลอเมริกาภายใต้การนำของตนรับรองและยึดถือนโยบายจีนเดียว อีกทั้งยังบรรลุข้อตกลงด้านการค้าเกี่ยวกับสินค้าเกษตรและบริการทางการเงินด้วย (MacDonald, 2018, p. 415)

ในทำนองเดียวกัน การปฏิบัตินโยบายด้านความมั่นคงของรัฐบาล Trump มิได้มีทิศทางที่ต่างไปจากแนวทางของรัฐบาล Obama แม้ว่าท่าทีของ Trump ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจะทำให้หลายฝ่ายหวังเกรงว่าเขาจะเปลี่ยนท่าทีอย่างสำคัญ การปฏิบัตินโยบายของสหรัฐฯ ต่อข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ (South China Sea) เป็นหลักฐานสนับสนุนข้อเท็จจริงนี้ กล่าวคือ ในการตอบสนองต่อการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือน่านน้ำพิพาทในทะเลจีนใต้ที่ขยายวงกว้างมากขึ้น และท่าทีอันก้าวร้าวของจีนภายใต้การนำของ Xi รัฐบาล Trump เลือกปฏิบัติตามแนวทางที่เข้มงวดน้อยกว่า ได้แก่ การใช้ “ปฏิบัติการลาดตระเวนเสรีภาพในการเดินเรือ” (freedom-of-navigation operation – FONOP) อย่างสม่ำเสมอทุก 1-2 เดือน แต่ไม่เอิกเกริก และไม่แสดงบทบาทที่มีความเป็นการเมือง (Huxley & Choong, 2018, pp. 101-114) อนึ่ง ผู้บัญชาการกองเรือที่ 7 ของกองทัพเรือสหรัฐฯ ได้ให้สัมภาษณ์ยืนยันว่าการปฏิบัตินโยบาย โดยเฉพาะ การลาดตระเวนตาม FONOP ไม่ได้ต่างไปจากเดิม (Sarkar, 2017)

กล่าวโดยสรุป ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ในสมัยรัฐบาล Trump ช่วง 1 ปีแรก มิได้สอดคล้องกับคำมั่นที่ให้ไว้ และขัดแย้งกับโหวตการเมืองของประธานาธิบดี ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ในทางตรงข้ามกลับมีความต่อเนื่องกับทิศทางของรัฐบาลก่อนหน้านี้

ความสัมพันธ์กับญี่ปุ่น. ความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นในช่วงเปลี่ยนผ่านอำนาจฝ่ายบริหาร เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่จัดอยู่ในกลุ่มประเด็นตัวอย่างที่ 2 ในห้วงเวลาของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แคมเปญตามวิสัยทัศน์ด้านการต่างประเทศ และโหวตการเมืองที่ Trump ใช้เรียกคะแนนเสียงสนับสนุนจากคนอเมริกัน มีใจความหลักอยู่ที่ภาวะขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่น (Huxley & Choong, 2018, p. 14) และภาระค่าใช้จ่ายที่สหรัฐฯ ต้องแบกรับในการประกันความมั่นคงของรัฐบาลโตเกียว รวมถึงการคงโครงสร้างพันธมิตรทางทหารระหว่างสองประเทศ ซึ่งมีได้เป็นเพียงกลไกปกป้องญี่ปุ่นจากภัยคุกคาม หากยังเกี่ยวพันกับการรักษาเสถียรภาพและระเบียบภูมิภาคในเอเชียตะวันออก ยิ่งไปกว่านั้น คำกล่าวของ Trump ในหลายโอกาสทำนองว่าจะถอนกำลังพลอเมริกาที่ประจำการในญี่ปุ่น และรับรองการครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ของกองกำลังป้องกันตนเอง (Japan Self-Defense Force – JSDF) ได้ยกระดับความรุนแรง (level of severity) ของความไม่แน่นอน ในการเมืองภูมิภาคที่มีความเชี่ยวชาญอยู่แต่เดิม (Satake, 2018, pp. 217-218)

ในเบื้องต้นหลังรับตำแหน่ง Trump แสดงท่าทีต่อปัญหาขาดดุลการค้า โดยกล่าวโทษญี่ปุ่นว่าใช้การลดค่าเงิน (currency devaluation) ของสกุลเงินเยน เพื่อหาประโยชน์มิควรได้จาก “การค้าที่ไม่เป็นธรรม” (unfair trade) กับสหรัฐฯ และออกมามากดดันรัฐบาลและภาคเอกชนญี่ปุ่นให้มีมาตรการจัดการภาวะไม่สมดุลทางการค้าดังกล่าว (Huxley & Choong, 2018, p. 14) ท่าทีของ Trump ต่อเรื่องการประกันความมั่นคงของชาติพันธมิตรหลักอย่างญี่ปุ่นก็เช่นกัน ในช่วงหลังรับตำแหน่งผู้นำทำเนียบขาวใหม่ ๆ เขายังคงตั้งคำถามอย่างต่อเนื่องถึงความคุ้มค่าของฉันทามติด้านนโยบายต่างประเทศ (foreign policy consensus) ว่าด้วยพันธกิจของสหรัฐฯ ในการจัดหาสินค้าสาธารณะระหว่างประเทศ (international public goods) ด้านความมั่นคงเพื่อรักษาเสถียรภาพโดยผู้เป็นเจ้า (hegemonic stability) ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้คงอยู่ ซึ่งเป็นฉันทามติที่รัฐบาลสหรัฐฯ ยึดถือปฏิบัติมาหลายทศวรรษ (Nguyen, 2017, pp. 128-129) ความเคลือบแคลงและไม่นำพาต่อบทบาทอันเป็นแกนกลางของระบบพันธมิตรสหรัฐฯ (US alliance system) ในเอเชีย ยังแสดงให้เห็นผ่านคำกล่าวต่างกรรมต่างวาระของประธานาธิบดี Trump ทำนองว่าถึงเวลาที่พันธมิตรของอเมริกาต้องเริ่มปกป้องตัวเอง เพราะชาติเหล่านี้ล้วนมีทรัพยากรเพียงพอในการเสริมกำลังอาวุธของตน หากว่าต้องการความคุ้มครองทางทหาร ก็จำเป็นต้องออกค่าใช้จ่ายให้กับสหรัฐฯ อย่างสมน้ำสมเนื้อและเป็นธรรม

แม้เป็นเช่นที่กล่าวไปนั้น การปฏิบัติเมื่อเวลาผ่านไปกลับมิได้สอดคล้องกับโหวตการเมืองที่ใช้เบื้องต้น หากแต่วิวัฒน์ (evolving) ไปในทางบวกและพ้องกับฉันทามติของนโยบายต่างประเทศอเมริกา เช่น ในโอกาสหนึ่ง Trump ได้กล่าวชื่นชมนายกรัฐมนตรี Shinzo Abe ของญี่ปุ่น และยังบอกอีกว่ามิตรภาพ (friendship) ของพวกเขาจะนำมาซึ่งประโยชน์มากมาย (Sim, 2017) อีกเรื่องหนึ่งที่ควรยกเป็นตัวอย่าง ได้แก่ นโยบายด้านความมั่นคงของรัฐบาล Trump ที่ไม่ต่างจากแนวทางในอดีต คือส่งเสริมความมั่นคงส่วนภูมิภาคผ่านกลไกพันธมิตรสหรัฐฯ-ญี่ปุ่น (US-Japan alliance) และสนับสนุนการแสดงตนของพันธมิตรดังกล่าว ด้วยการขยายความร่วมมือ (cooperation) และการประสานงาน (coordination) โดยจัดให้มีการซ้อมรบร่วมกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาวิสัยสามารถ (capacity-building) (Satake, 2018, pp. 217-218)

การวิเคราะห์และอภิปรายผล

ข้อวินิจฉัยและคำอธิบาย—กลุ่มประเด็นตัวอย่างที่ 1

จากข้อค้นพบจะเห็นได้ว่า กลุ่มประเด็นตัวอย่างแรกเป็นการตัดสินใจของประธานาธิบดี Trump ในการเลือกปฏิบัตินโยบายที่สวนทางกับทิศทางของรัฐบาลก่อนหน้า ในบางประเด็น อาทิ TPP โหวตการเมืองและวิธีปฏิบัติของ Trump เป็นพฤติกรรมที่จงใจนำเสนอภาพ “การตัดสินใจที่แน่นอนไม่โลเล” แม้มีผลกระทบในวงกว้าง โดยการ “ล้มกระดาน” วาระหลักด้านการเมือง (main

political agenda) ของรัฐบาล Obama ซึ่งเขามองว่าเป็นมรดกที่ถ่วงความจำเป็นของอเมริกา การดังกล่าวยังเป็นกลยุทธ์ (tactic) ใช้กระตุ้นพื้นฐานเสียงให้ตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน เพื่อเป็นมวลชนที่ค้ำจุนรัฐบาล และร่วมแรงแสดงพลังในการผลักดันวาระหลักของรัฐบาลใหม่ นอกจากนั้น ยังมีเป้าหมายเพื่อรักษาเสียงสนับสนุนจากผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ในมลรัฐที่เป็นคะแนนเสียงสวิง (swing vote) อย่าง Florida ซึ่งผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง (voter) ไม่มีจุดยืนทางการเมืองที่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งอย่างชัดเจน และบ่อยครั้งคะแนนเสียงของมลรัฐเหล่านี้เป็นตัวแปรที่ตัดสินผลการเลือกตั้ง อนึ่ง พฤติการณ์ของ Trump ที่แสดงออกในกรณี TPP ยังมีวาระซ่อนเร้น เพื่อเสริม “ภาพลักษณ์แห่งตน” (self-image) ของประธานาธิบดี ว่าเป็นผู้บริหารประเทศที่เด็ดขาด ซึ่งเป็นภาพตัวเองในสายตาเขา

คำอธิบายข้างต้นอาจสรุปอย่างรวบรัดได้ว่า การตัดสินใจและพฤติกรรมที่ Trump แสดงออก เป็นไปเพื่อให้ได้รับ “ประโยชน์ด้านการเลือกตั้ง” (electoral benefit) ในการเสริมฐานเสียงเดิมให้ตั้งมั่น และวางแผนล่วงหน้าสำหรับการเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งถัดไป (MacDonald, 2018, p. 425) อย่างไรก็ตาม มีเรื่องหนึ่งที่สมควรจะกล่าวถึงในที่นี้ คือ เหตุผลที่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งลงคะแนนให้กับ Trump ซึ่งเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่หลายฝ่ายไม่คาดคิดว่าจะคว้าชัยชนะ และความรู้สึกนึกคิดในการมองโลก เหตุผลและมุมมองความเชื่อนี้จะทำให้สามารถเข้าใจเงื่อนไขแวดล้อมระดับมหภาคที่พลเมืองอเมริกาจำนวนหนึ่งที่มากพอสมควร ได้รับภาพที่กำลังเกิดขึ้น และมีผลกระทบต่อชีวิตของเขาและเธอ

ประเด็น TPP เป็นตัวอย่างที่เห็นจริง เพราะสามารถสะท้อนความจริงของการเมืองอเมริกา และการต่อสู้ต่อรองของคนกลุ่มต่าง ๆ นักวิเคราะห์จำนวนหนึ่งได้เสนอแนวการทำความเข้าใจเรื่องดังกล่าวไว้อย่างน่าสนใจ โดยเสนอว่า การศึกษาพื้นฐานของเหตุผลเบื้องหลังการตัดสินใจถอนตัวจาก TPP ของรัฐบาล Trump จำเป็นต้องมองให้กว้างกว่าวิสัยทัศน์ของประธานาธิบดี เนื่องจากบ่อยครั้งนักที่ส่วนนำออกของกระบวนการนโยบาย (policy process) จะเป็นผลจากความเห็นของประธานาธิบดีโดยตรงอย่างสมบูรณ์ ในกรณี TPP ต้องคำนึงและสำรวจพลังทางสังคมและการเมือง (social and political forces) ที่ก่อรูปตีกรอบนิมิตหมายการเมืองภายในของสหรัฐฯ ตลอดช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา นักวิเคราะห์บางท่านชี้ให้เห็นว่า คนอเมริกันส่วนใหญ่ที่ได้ออกไปใช้สิทธิเลือกประธานาธิบดี Trump ใคร่ครวญเรื่อง “เศรษฐกิจ” (economy) เป็นลำดับแรก และมติมหาชน (public opinion) แสดงความวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องการจ้างงาน (job) โดยเฉพาะการสูญเสียตำแหน่งงาน (job loss) มากเป็นพิเศษ (อ้างอิงจากแบบสำรวจของ R. J. Blendon และคณะ, โปรดดู Blendon, Casey, & Benson, 2017)

กว่าทศวรรษที่ผ่านมา ประชาชนหลายภาคส่วนใช้ชีวิตประจำวันด้วยความกระวนกระวาย และวิตกกังวลเกี่ยวกับความมั่นคงในหน้าที่การงาน ท่ามกลางแนวโน้มที่การสูญเสียตำแหน่งงานมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Blendon et al., 2017, pp. 231-238) ในความเห็นของคนอเมริกันกลุ่มนี้

ปัญหาดังกล่าวเป็นผลกระทบจากการค้าระหว่างประเทศ (international trade) โดยเฉพาะการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในอดีต ที่ได้สนับสนุนการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Agreement – FTA) กับประเทศคู่ค้า และร่วมเป็นภาคี (signatory) ความตกลงพหุภาคีด้านการค้า (multilateral trade agreement) ต่าง ๆ ซึ่งก่อกวนกรณีแก่สหรัฐฯ มีผลให้จำเป็นต้องเปิดตลาดรับผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า ทำให้เศรษฐกิจอเมริกาขาดดุลการค้า (trade deficit) โดยเฉพาะกับประเทศคู่ค้าในเอเชีย บริบทดังกล่าวส่งผลให้ FTA กลายเป็นสัญลักษณ์ของ “ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ” (economic inequality) และ “การแตกร้าวทางสังคม” (social division) FTA ได้ตกเป็นเป้าหมายของทั้งฝ่ายขวาและฝ่ายซ้าย และถูกกล่าวโทษว่าเป็นต้นตอของปัญหาในสังคมการเมืองทั้งหมด แม้ว่าในความเป็นจริงแล้ว ความเสื่อมถอยของสังคมการเมืองอเมริกา มีต้นตอมาจากกลไกด้านสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งทำหน้าที่บกพร่องในการตอบสนองต่อพลวัตของการแปรเปลี่ยนด้านเทคโนโลยี และ ความเปลี่ยนแปลงของตัวแปรทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง อาทิ ประชากร เป็นต้น (Narine, 2018, pp. 55-62) กล่าวโดยสรุป Trump ได้อาศัยความต้องการของคนอเมริกันกลุ่มนี้เป็นเสียงสนับสนุน โดยให้คำมั่นจะถอนตัวจาก TPP ที่ถูกกล่าวโทษว่าเป็นต้นตอของปัญหานานับประการในสังคมการเมือง และเขาได้ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้ ในเวลาเพียงไม่กี่วันหลังรับตำแหน่ง อนึ่ง การขาดดุลการค้าจะเป็นหนึ่งในเงื่อนไขสำคัญที่ Trump เจรจาต่อรองกับประเทศอื่น โดยเรื่องดังกล่าวจะให้รายละเอียดในกลุ่มประเด็นตัวอย่างถัดไป

TPP และตัวอย่าง 2 ประเด็นที่เหลือ ต่างมีลักษณะร่วมกันประการหนึ่ง คือ ขอบเขตของประเด็น (scope of issues) แบบ “มัชฌิมภูมิ” (intermestic, สนิทจากคุณศัพท์ international กับ domestic และปรากฏครั้งแรกใน Manning, 1977) โดยคาบเกี่ยวผลประโยชน์ภายในประเทศ และผลประโยชน์ภายนอกประเทศ ในแง่รูปแบบปฏิสัมพันธ์ (pattern of interaction) ของ “การมัชฌิมภูมิ” (intermestic affairs) หรือ “การเมืองมัชฌิมภูมิ” (intermestic politics) จึงคล้ายคลึงกับ “การเมืองความเชื่อมโยง” (linkage politics) กล่าวคือ ปฏิสัมพันธ์ของหน่วยในระบบภายในประเทศ (domestic system) ก่อให้เกิดผลกระทบต่อได้รับผลกระทบจาก พลวัตของระบบระหว่างประเทศ (international system) (โปรดดู Rosenau, 1969) ดังนั้น กลุ่มประเด็นตัวอย่างที่ 1 นี้ให้เห็นว่า การปฏิบัตินโยบายตามคำมั่นสัญญาของ Trump ที่ให้ไว้ระหว่างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และมีเนื้อหาทิศทางแตกต่างจากแนวทางของรัฐบาล Obama ได้กลายเป็นรูปเป็นร่างขึ้น ด้วยแรงขับเคลื่อน (driving force) จากแหล่งที่มาภายในประเทศ โดยเฉพาะแหล่งที่มาทางสังคม (social sources) เช่น ความวิตกกังวลเรื่องความปลอดภัยจากผู้ก่อการร้าย ไปจนถึงความกลัวอิสลาม (Islamophobia) ที่กลายเป็นกระแสในสังคมการเมืองอเมริกา และความเชื่อของคนอเมริกันเกี่ยวกับ FTA ว่าเป็นต้นตอของปัญหาการสูญเสียงาน เป็นต้น Trump ใช้ประโยชน์จากความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตประจำวันของมหาชนอเมริกัน โดยจัดทำนโยบายสนองต่อความต้องการ (demand) ของคนกลุ่มนี้ที่ต้องการเห็นรัฐบาลอเมริกา หันมาให้ความสำคัญกับเรื่องปากท้องและความอยู่ดีกินดีของประชาชนภายในประเทศ

เป็นลำดับแรก มิใช่หันหน้าออกไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำสงครามที่สูญเสียทั้งงบประมาณและชีวิตของทหารอเมริกันในสนามรบ เพื่อ “ปกป้องคุ้มครองคนแปลกหน้า” นั่นก็คือ การปฏิบัตินโยบายที่เรียกว่า “การแทรกแซงเพื่อมนุษยธรรม” (humanitarian intervention) อันเป็นแนวโน้มหลักของการต่างประเทศอเมริกาช่วงทศวรรษ 1990 (โปรดดู Wheeler, 2000)

ข้อวิจฉัยและคำอธิบาย—กลุ่มประเด็นตัวอย่างที่ 2

จากกลุ่มประเด็นตัวอย่างที่ 2 จะพบว่า การตัดสินใจของ Trump ในการปฏิบัตินโยบายจริงหลังจากรับตำแหน่งประธานาธิบดี ไม่สอดคล้องกับแคมเปญหาเสียงเลือกตั้งและโวหารการเมืองในช่วงเวลา ก่อนหน้า หากพิจารณาผ่านกรอบความคิด กรวยเหตุภาพ ความไม่สอดคล้องระหว่างโวหารกับการปฏิบัติ และความต่อเนื่องกับแนวทางที่เห็นต่างก่อนหน้า อาจอธิบายได้ว่า ปัจจัยและเงื่อนไขแวดล้อมจาก (1) แหล่งที่มาภายนอก (2) แหล่งที่มาทางราชการ และ (3) แหล่งที่มาทางบทบาท เป็น “สิ่งกีดขวาง” (barrier) และ “ข้อจำกัด” (constrain) ที่ด้านมิให้การดำเนินนโยบายต่างประเทศสวนทางกับแบบธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติมา

แม้ว่า Trump จะพยายามนำเสนอภาพความเป็นผู้นำที่มีความแน่วแน่ ในการใช้อำนาจตัดสินใจเรื่องสำคัญต่าง ๆ อาทิ TPP และการออกคำสั่งห้ามพลเมืองต่างชาติเข้าประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับความต้องการของฐานเสียง แต่ทว่า Trump ในฐานะปัจเจกชน (individual) หรือ นักการเมือง (politician) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ได้มีวิสัยทัศน์ที่จะแปร (translate) วิสัยทัศน์ของตน ให้เป็นนโยบายที่นำไปปฏิบัติจริงได้ ในทุกเรื่องที่ต้องการ กล่าวคือ เมื่อ Trump เข้าทำหน้าที่บริหารประเทศ ตำแหน่งแห่งที่ (position) ของเขาเปลี่ยนแปลงไป และจำเป็นต้องพบกับเงื่อนไขแวดล้อมใหม่ที่มาพร้อมกับ “บทบาท” ประธานาธิบดีของสหรัฐฯ ที่มีอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ต่างไปจากบทบาทของเขาในฐานะนักการเมืองทั่วไป เมื่อเป็นเช่นนี้ คำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับฐานเสียง ซึ่งแน่นอนว่าเอื้อประโยชน์ต่อ Trump อาจขัดแย้งกับผลประโยชน์แห่งชาติของอเมริกา

ข้อเท็จจริงที่ว่าประธานาธิบดี Trump และผู้ได้รับแต่งตั้งทางการเมือง (political appointee) ในรัฐบาลของเขาว่าครึ่งมีภูมิหลังจากภาคธุรกิจ ซึ่งขาดประสบการณ์ด้านการเมืองและการต่างประเทศ รวมถึงพิธีการทูตที่เป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน ทำให้การวางแผนนโยบายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง นอกจากนั้น กลุ่มนักธุรกิจเหล่านี้ไม่มีเคนบริหารหน่วยงานภาครัฐ หรืออยู่ในระบบราชการมาก่อน จึงไม่สันตการบริหารงานที่ต่างไปจากภาคเอกชน ยังผลให้การดำเนินงานของกระทรวง ทบวง กรมไม่ราบรื่น บ้างก็มีความขัดแย้งกับข้าราชการประจำ เช่น ในกรณีของกระทรวงการต่างประเทศที่นักการทูตระดับสูง และมีความเชี่ยวชาญพิเศษ ซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งสำคัญต่างพากันลาออก บ้างก็โดนไล่ออก หรือมีความขัดแย้งกับฝ่ายการเมือง (Revesz, 2017; Rogin, 2017)

หลายฝ่ายยังตั้งข้อสังเกตว่า Trump ไม่มีพื้นฐานเกี่ยวกับการต่างประเทศ และน่าจะพึ่งทราบข้อมูลจากรายงานสรุปนโยบาย (policy brief) ที่จัดเตรียมโดยข้าราชการประจำ ถึงทำให้ตัวเขาตระหนักได้ว่าความเปลี่ยนแปลงตามแนวทางที่วาดไว้ มีความเชื่อมโยงเกี่ยวพันอย่างซับซ้อนกับประเด็นและภาคส่วนต่าง ๆ อีกทั้งยังมีความเสี่ยงและการเดิมพันที่สูง (high stake) หากเขาขึ้นกรานจะใช้แนวนโยบายดังกล่าว (MacDonald, 2018, pp. 417-418) เมื่อเป็นเช่นนั้น ผู้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายต่อเรื่องดังกล่าวจึงเป็นข้าราชการประจำ เช่น นักการทูตอาชีพ (career diplomat) สังกัดกระทรวงการต่างประเทศ (US Department of State) ที่มีวิธีปฏิบัติมาตรฐาน (standard operating procedure – SOP) ต่อการตามฉากทัศน์ (scenario) ที่จำลองไว้

ภายใต้บริบทดังกล่าว ผู้ได้รับแต่งตั้งทางการเมืองที่มีภูมิหลังเป็นข้าราชการประจำ ซึ่งบริหารส่วนราชการหลักที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ อาทิ พลเอก James Mattis อดีตนายทหารระดับสูงของเหล่านาวิกโยธินสหรัฐฯ ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นหนึ่งในกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทต่อการกำหนดนโยบาย โดยความเห็นและข้อเสนอแนะของพวกเขาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประธานาธิบดีที่อ่อนประสบการณ์ นอกจากนี้ อดีตข้าราชการระดับสูงเหล่านี้ มักมีวิสัยทัศน์แบบดั้งเดิมสอดคล้องกับแบบธรรมเนียมของระบบราชการ บทบาทของคณะผู้บริหารประเทศที่กล่าวไปข้างต้นเป็นหนึ่งในปัจจัย ซึ่งตีกรอบมิให้วาระของนักการเมืองอาชีพ ทำให้การปฏิบัตินโยบายสวนทางกับผลประโยชน์หลักของสหรัฐฯ

ความสัมพันธ์ทวิภาคีกับจีนและญี่ปุ่น เป็นตัวอย่างที่ชัดเจน ในกรณีของจีน Trump พึ่งตระหนักได้หลังรับทราบข้อมูลจากส่วนราชการ ว่ารัฐบาลของเขาจำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือของจีนในหลายประเด็น เช่น ปัญหาอาวูธนิวเคลียร์เกาหลีเหนือ (MacDonald, 2018, pp. 417-418) ในกรณีของญี่ปุ่น ตามรายงานของสื่อต่าง ๆ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม James Mattis และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ Rex Tillerson มีบทบาทสำคัญขนานไปกับท่าทีของประธานาธิบดี แม้ว่า Tillerson จะมาจากภาคธุรกิจก็ตาม ในช่วงหนึ่งปีแรกของรัฐบาล Mattis และ Tillerson เดินทางเยือนชาติพันธมิตรของสหรัฐฯ อยู่บ่อยครั้ง โดยมีวาระหลัก คือ การเรียกความมั่นใจของประเทศเหล่านี้กลับคืนมา (Huxley & Choong, 2018, pp. 14-18) อย่างไรก็ตาม ข้อความทางการเมือง ซึ่งรัฐมนตรีทั้งสองคนพยายามส่งไปยังรัฐบาลต่าง ๆ กลับขัดแย้งกับท่าทีของประธานาธิบดี ดังนั้น การดังกล่าวจึงสะท้อน “ความไม่มีเอกภาพ” ในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล Trump (Huxley & Choong, 2018, pp. 17-18)

กล่าวโดยสรุป การเปลี่ยนบทบาทจาก “นักการเมือง” สู่ “ประธานาธิบดี” ทำให้ Trump ประสบกับอุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่มาพร้อมกับการบทบาทใหม่ ความเขลาและขาดประสบการณ์ด้านการต่างประเทศ ทำให้แนวนโยบายต่อการภายนอกของเขาไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ในแง่นี้ทำให้แคมเปญหาเสียงเลือกตั้งและวาทกรรมการเมืองของ Trump หลายเรื่องไม่สามารถแปรเป็นการ

ปฏิบัตินโยบายได้ ความไม่รู้ของตัวประธานาธิบดี ส่งผลให้คณะรัฐมนตรีที่กำกับดูแลกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และข้าราชการประจำมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย ปัจจัยจากแหล่งที่มาทางบรรพบุรุษ ราชกร และภายนอก จึงมีผลกระทบต่อการก่อรูปและการกำหนดทิศทางของนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ ในหลายเรื่องสำคัญ

บทสรุป

แม้ว่าหลายฝ่ายจะหวังเกรงกันว่าชัยชนะของ Donald Trump ในการเลือกตั้ง ค.ศ. 2016 จะนำไปสู่การเปลี่ยนทิศทาง (direction) ของนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ อย่างสุดขั้ว (radical) และส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะต่อการเมืองระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออก อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนวิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในช่วงหนึ่งปีแรก (ค.ศ. 2017) การปฏิบัตินโยบายของรัฐบาล Trump ในภาพรวม ไม่ต่างจากแนวทางของรัฐบาล Obama เท่าใดนัก การเบนเข็มเปลี่ยนทิศทางของนโยบายมักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของ Trump ในกระดานการเมืองภายใน และการเลือกตั้งในอนาคต สำหรับนโยบายต่อประเด็นอื่น ๆ แม้ Trump อาจประสงค์จะสร้างความเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ ทว่า ปัจจัยจากแหล่งที่มาต่าง ๆ ได้จำกัดและทำให้แนวทางด้านการต่างประเทศของสหรัฐฯ ภายใต้การนำของ Trump มีความต่อเนื่องกับรัฐบาลก่อนหน้ามากพอสมควร รวมทั้งยังเป็นไปตามฉันทามติและแบบธรรมเนียมของการดำเนินนโยบายต่างประเทศอเมริกา

อย่างไรก็ตาม การสื่อสาร (communication) ของรัฐบาล Trump เกี่ยวกับจุดยืน (stance) ของรัฐบาลอเมริกาต่อการภายนอก ซึ่งขาดความชัดเจนและไม่คงเส้นคงวา อาทิ คำกล่าวของตัวประธานาธิบดีที่มีความย้อนแย้ง สับสน และบ่อยครั้งขัดกับข้อเท็จจริง ส่งผลเสียต่อ “การรับภาพ” ของรัฐบาลต่างประเทศ โดยเฉพาะชาติพันธมิตร เนื่องจากยกระดับความเสี่ยง (risk) ใน “การรับภาพผิดพลาด” (misperception) เรื่องนี้จะเลียดอ่อนและสำคัญยิ่ง เพราะการเมืองระหว่างประเทศ เต็มไปด้วย “ความไม่แน่นอน” และห้อมล้อมด้วย “ทัศนวิสัยอันมืดมัว” (murky) ทำให้ยากที่ผู้กำหนดนโยบายจะอ่าน “เจตนา” (intention) เบื้องหลังท่าทีและการแสดงออกของรัฐบาลประเทศอื่นได้อย่างถูกต้อง การดังกล่าวเป็นหนึ่งในเงื่อนไข (condition) หลักสู่ความสำเร็จของการปฏิบัตินโยบายต่อรัฐอื่น ขณะเดียวกัน การอ่านเจตนาคาดเคลื่อน อาจส่งผลกระทบต่อทางลบ หรือ ทำให้เกิดภัยอันตรายได้เช่นกัน อาทิ การเสียประโยชน์อันควรได้ แต่มีต่อ (leverage) ในการเจรจาตกลง หรือ ชูดลากให้ประเทศเข้าสู่กรณีพิพาทโดยไม่จำเป็น เมื่อเป็นเช่นนี้ รัฐบาลทั่วโลกมักจะมีพฤติกรรม หรือ แสดงท่าทีอย่างชัดเจน เพื่อให้รัฐบาลของอีกรัฐหนึ่ง ถอดรหัสสัญญาณ (signal) ซึ่งถูกส่งออกไปได้ตรงตามเป้าหมาย

ในแง่ การตัดสินใจของรัฐบาล Trump ไม่ว่าจะเป็นไปได้ในทิศทางใด ล้วนกระทบกระเทือนต่อพลวัตของการเมืองโลกอย่างมีนัยสำคัญ ตัวอย่างที่เห็นจริง คือ ผลกระทบต่อชาติพันธมิตรหลักของอเมริกา ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่แปรปรวน ส่งผลให้ชาติพันธมิตร เช่น ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ต้องแบกรับความเสี่ยง หากจะมีท่าทีเกี่ยวกับประเด็นส่วนภูมิภาค (regional issue) ใดๆ อย่างแข็งขันและสะท้อน “การร่วมแนว” (alignment) ของตนเองอย่างชัดเจน เพราะมีเดิมพันสูง และเชื่อได้ว่าอาจส่งผลกระทบลบ (negative backlash) การดังกล่าวจึงทำให้รัฐบาลชาติพันธมิตรของสหรัฐฯ มีแนวโน้มจะ “ปรับการร่วมแนวเชิงยุทธศาสตร์” (strategic realignment) เพื่อรับมือกับความไม่ชัดเจนในจุดยืนของรัฐบาล Trump

ประเด็นที่กล่าวไปนั้น ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความสัมพันธ์ของสหรัฐฯ กับ ชาติพันธมิตรเอเชีย ซึ่งเป็นพื้นฐานของระเบียบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ รัฐบาล Trump ได้บั่นทอนและกระตุ้นเร้าความเสื่อมให้กับความตั้งมั่นของ “ระเบียบทางยุทธศาสตร์” (strategic order) ที่เรียกว่า “ระบบคัมล้อ-และ-ซี่ล้อ” (hub-and-spokes system) บ้างเรียกว่า “ระบบซานฟรานซิสโก” (San Francisco system) หรือ เครือข่ายของความสัมพันธ์ทวิภาคีกับชาติพันธมิตร ที่มีกรุงวอชิงตันเป็นศูนย์กลาง และทำหน้าที่สปอยเลอร์ (spoiler) ทานกระแสการก้าวขึ้นมาของจีน (China's rise) อย่างรวดเร็วนับแต่ทศวรรษ 1990 ทั้งนี้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นหนึ่งในภูมิภาคที่มีความสำคัญด้านภูมิรัฐศาสตร์ (geopolitical) และภูมิยุทธศาสตร์ (geostrategic) ต่อผลประโยชน์แห่งชาติอเมริกา (American national interest) มากที่สุด นับแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 ๖ บลจ เห็นได้จากการตั้งฐานทัพ (military base) และมีกำลังรบประจำการในหลายประเทศ เพื่อรักษาเสถียรภาพ คงระเบียบภูมิภาค และสถานะเดิมของรัฐบาลอเมริกา อันทรงไว้ซึ่ง “เอกสิทธิ์เข้าถึงตรวจตรา” (droit de regard) ในการส่วนภูมิภาคอย่างชอบธรรมแต่ผู้เดียว

ในช่วง 1 ปีแรก การดำเนินนโยบายของรัฐบาล Trump ต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชาติเอกภาพ และเป็นไปอย่างคู่ขนานระหว่างแนวทางของประธานาธิบดี Trump และทำเนียบขาว กับ แนวทางของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม James Mattis และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ Rex Tillerson ในขณะที่ Trump และบุคคลใกล้ชิดในทำเนียบขาว มีการแสดงออกต่อสาธารณะที่สะท้อนภาพชาตินิยม (nationalism) และโดดเดี่ยวนิยม ซึ่งกระทบต่อความน่าเชื่อถือของสหรัฐฯ ในฐานะผู้ประกันความมั่นคงปลอดภัยของชาติพันธมิตรและระเบียบภูมิภาค การปฏิบัติของ Mattis และ Tillerson กลับตรงกันข้าม คือ ต้องการเรียกความมั่นใจของรัฐบาลต่างๆ ในเอเชีย โดยเฉพาะประเทศพันธมิตร ที่มีต่อสหรัฐฯ กลับคืนมา และย้ำในแนวทางวิเทศนิยมเสรี (liberal internationalism) แม้แนวทางคู่ขนานที่แย้งกันนี้จะก่อให้เกิดความสับสนพอสมควรในการรับภาพของรัฐบาลต่างประเทศ แต่บทบาทของผู้ได้รับแต่งตั้งทางการเมืองที่ดำรงตำแหน่งในกระทรวง และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ เช่น Mattis และ Tillerson นี้เอง ที่เป็นข้อจำกัดมิให้เข้มทิศของนโยบายต่างประเทศอเมริกา ไม่เบนออกไปตามทีหลายฝ่ายคาดการณ์ไว้ และทำให้รัฐบาลประเทศอื่น พอจะประเมินได้ว่า แนวโน้มของการต่างประเทศอเมริกา ไม่น่าจะหลุดออกนอกเส้นทางเดิมมากนัก

ทว่าคำถามสำคัญ คือ ประธานาธิบดี Trump มีความไว้วางใจ เชื่อมั่น และรับฟังความเห็น
ของบุคคลที่กล่าวไปข้างต้นมากเพียงใด และจะเป็นเช่นนั้นไปถึงเมื่อไหร่ โดยเฉพาะเมื่อคณะทำงาน
ใกล้ชิดในทำเนียบขาว ซึ่งเป็นวงศาตณานูติ มีบทบาทและอิทธิพลต่อการบริหารประเทศ รวมถึงการ
ต่างประเทศ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เรื่องนี้เป็นตัวแปรสำคัญที่สุด และดูเหมือนว่าการที่เกิดขึ้นในอีก 1
ปีถัดมา จะยืนยันนัยที่กล่าวไปนี้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนแรก (หัวหน้าโครงการวิจัย) ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล เจริญรัฐติ
กาล ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในไม่ตรีจิตและความ
กรุณาให้การช่วยเหลือเรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้โครงการวิจัยสำเร็จลงได้ นอกจากนี้ ผู้เขียน
แรกขอขอบคุณ อาจารย์กฤษณะ โชติสุทธิ ที่เข้ามาร่วมทำงานในช่วงการจัดทำรายงานผลการวิจัย ซึ่ง
แบ่งเบาภาระงานไปได้มาก ขอבקพร่องใดที่อาจปรากฏในบทความนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน
แรกในฐานะหัวหน้าโครงการฯ แต่ผู้เดียว

หากบทความนี้ พอจะมีความดีอยู่บ้าง ผู้เขียนทั้งสองขอมอบให้กับ กษมา จิตรภิรมย์ศรี มิตร
ทางวิชาการผู้จากไป

บรรณานุกรม

- Berenson, T. (2015). Donald trump calls for 'complete shutdown' of muslim entry to u.S. *TIME*. <http://time.com/4139476/donald-trump-shutdown-muslim-immigration/>
- Blendon, R. J., Casey, L. S., & Benson, J. M. (2017). Public opinion and trump's jobs and trade policies. *Challenge*, 60(3), 228-244. doi:10.1080/05775132.2017.1308763
- Bunyavejchewin, P., & Saisaeng, B. (2014). Southeast asia and the return of the great powers. *The International Journal of East Asian Studies*, 18(2), 39-47.
- Carafano, J. J. (2017). Trump has a foreign policy strategy. *The National Interest*. <https://nationalinterest.org/feature/trump-has-foreign-policy-strategy-20284?page=2>
- Chartprasert, N. (2018). Prawattisat khwam samphan rawang satharanarat kaoli kap yipun kho so 1965-2009 [history of relationship between republic of korea and japan, 1965-2009]. *International Journal of East Asia Studies*, 22(1), 94-120. doi:10.14456/ijeas.2018.5
- Chollet, D., & Smith, J. (2017). Donald trump has made america a back-row kid. *Foreign Policy*. <https://foreignpolicy.com/2017/07/07/donald-trump-has-made-america-a-back-row-kid/>
- Curran, J. (2018). *'Americanism, not globalism': President trump and the american mission*. Retrieved from Sydney: https://www.lowyinstitute.org/sites/default/files/Curran_President%20Trump%20and%20the%20American%20mission_WEB.pdf
- Diamond, J. (2016). Trump: 'We can't continue to allow china to rape our country. *CNN*. Retrieved from CNN Politics website: <https://edition.cnn.com/2016/05/01/politics/donald-trump-china-rape/index.html>
- Huxley, T., & Choong, W. (Eds.). (2018). *Asia-pacific regional security assessment 2018: Key developments and trends*. London: International Institute for Strategic Studies (IISS).

- Intasi, W. (2016). Mum mong dan khwam mankhong khong kaolitai adit lae patchuban. *International Journal of East Asia Studies*, 20(2), 99-128. doi:10.14456/ijeas.2018.4
- Kennedy-Pipe, C. (2007). *The origins of the cold war*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Kikuchi, S., & Arakaki, H. (2017). The united states: Addressing the “return of great power competition”. In N. I. f. D. Studies (Ed.), *East asian strategic review 2017* (pp. 201-234). Tokyo: The Japan Times.
- Korb, L. J. (2018). Trump's defense budget. Retrieved from Center for American Progress website: <https://www.americanprogress.org/issues/security/news/2018/02/28/447248/trumps-defense-budget/>
- MacDonald, P. K. (2018). America first? Explaining continuity and change in trump's foreign policy. *Political Science Quarterly*, 133(3), 401-434.
- Manning, B. (1977). The congress, the executive and intermestic affairs: Three proposals. *Foreign Affairs*, 55(2), 306-324. doi:10.2307/20039647
- McCormick, J. M. (2018). Introduction: The domestic sources of american foreign policy. In J. M. McCormick (Ed.), *The domestic sources of american foreign policy insights and evidence* (7th ed., pp. 1-18). Lanham: Rowman & Littlefield.
- Narine, S. (2018). Us domestic politics and america's withdrawal from the trans-pacific partnership: Implications for southeast asia. *Contemporary Southeast Asia*, 40(1), 50-76.
- Nguyen, H. (2017). Donald j. Trump and asia: From campaign to government. *Asian Affairs: An American Review*, 44(4), 125-141. doi:10.1080/00927678.2017.1387733
- Ni, V. (2016). Donald trump and china: A complex relationship. *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-35839782>
- Revesz, R. (2017). Donald trump has fired all foreign us ambassadors with nobody to replace them. *The Independent*. <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/donald-trump-fires-us-ambassadors-no-replacements-a7538256.html?cmpid=facebook-post&fbclid=IwAR0bx5YVCdl5WVa4gZg9ze7mlIOQzThCtqbbmCnOoYGyuDvM-vDpeEqUwnB4>

- Rogin, J. (2017). The state department's entire senior administrative team just resigned. *Washington Post*. https://www.washingtonpost.com/news/josh-rogin/wp/2017/01/26/the-state-departments-entire-senior-management-team-just-resigned/?fbclid=IwAR2nx_hYW4gOuYBBiuVh4kFOrecF3YqK0Q_Ydu6-pwGl6syQtHNjNmdqJ_Q
- Rosenau, J. N. (Ed.) (1969). *Linkage politics: Essays on the convergence of national and international systems*. New York: The Free Press.
- Sarkar, H. (2017). No change to u.S. Navy freedom of navigation patrols: Commander. *Reuters*. <https://www.reuters.com/article/us-southchinasea-usa/no-change-to-u-s-navy-freedom-of-navigation-patrols-commander-idUSKBN184190>
- Satake, T. (2018). Japan: The us-japan alliance amid uncertainty. In N. I. f. D. Studies (Ed.), *East asian strategic review 2018* (pp. 215-241). Tokyo: The Japan Times.
- Saunders, E. N. (2016). What a president trump means for foreign policy. *Washington Post*. https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2016/11/09/what-a-president-trump-means-for-foreign-policy/?utm_term=.f48c908ec515
- Shiffrinson, J. (2016). Donald trump's foreign policy views are actually pretty mainstream. *Washington Post*. https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2016/02/04/the-secret-behind-donald-trumps-antiquated-foreign-policy-views-theyre-pretty-mainstream/?utm_term=.7e2059ac848e
- Siangyen, C. (2018). U.S. Smart power in southeast asia during the obama administration: More hard or soft power? *International Journal of East Asia Studies*, 22(1), 72-93. doi:10.14456/ijeas.2018.4
- Sim, W. (2017). Trump and abe agree to disagree on trade. *INQUIRER.net*. <https://business.inquirer.net/240275/us-japan-relations-trade-donald-trump-shinzo-abe>
- Trump executive order pulls out of tpp trade deal. (2017). *BBC*. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-38721056>

Us exit from tpp: What it means and what could happen next. (2017). *The Straits Times*.
<https://www.straitstimes.com/world/united-states/5-things-to-know-about-trans-pacific-partnership-tpp-free-trade-pact>

Viotti, P. R. (2010). *American foreign policy*. Cambridge: Polity.

Vitali, A. (2016). In his words: Donald trump on the muslim ban, deportations. *NBC News*.
<https://www.nbcnews.com/politics/2016-election/his-words-donald-trump-muslim-ban-deportations-n599901>

Wheeler, N. J. (2000). *Saving strangers: Humanitarian intervention in international society*. Oxford: Oxford University Press.

Wittkopf, E. R., Kegley, C. W., & Scott, J. M. (2003). *American foreign policy: Pattern and process*. Belmont: Thomson Wadsworth.

Wright, T. (2016). Trump's 19th century foreign policy. *POLITICO*. Retrieved from POLITICO MAGAZINE website: <https://www.politico.com/magazine/story/2016/01/donald-trump-foreign-policy-213546>

Wright, T. (2017). Trump takes allies back to 19th century global order. *Order from Chaos*. Retrieved from BROOKING website: <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2017/03/21/trump-takes-allies-back-to-19th-century-global-order/>

